

SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV-1010. Tālrunis: 67830735, 67210274. E-pasts: tiesa@satversmestiesa.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2026. gada 18. jūnijā

Satversmes tiesas 1. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Irēna Kucina, tiesneši Jautrīte Briede un Juris Juriss,

kolēģijas sēdē izskatījusi [..] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzējs) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 91/2026),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu atzīt Administratīvās atbildības likuma 245. panta sesto daļu (turpmāk – apstrīdētā norma) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 1. un 92. panta pirmajam teikumam un spēkā neesošu no viņa pamattiesību aizskārums rašanās brīža.

2. Apstrīdētā norma nosaka: “Ja apgabaltiesas tiesneši vienbalsīgi atzīst, ka pastāv kāds no šā likuma 189. pantā minētajiem apstākļiem vai nepastāv neviens no šā likuma 244. pantā minētajiem apelācijas tiesvedības ierosināšanas pamatiem, viņi pieņem lēmumu par atteikšanos ierosināt apelācijas tiesvedību. Lēmumu sastāda rezolūcijas veidā, norādot tiesnešus, kuri pieņēma lēmumu, un lēmuma motīvus.”

3. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmo daļu konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai var iesniegt ikviens persona, kura uzskata, ka viņai Satversmē ietvertās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas

neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai. Savukārt šā panta sestās daļas 1. punkts noteic, ka pieteikumā minētais uzskats jāpamato.

Pieteikuma iesniedzējs administratīvā pārkāpuma lietā tika saukts pie administratīvās atbildības un viņam tika piemērots naudas sods. Lēmumu par administratīvā soda piemērošanu viņš pārsūdzēja pirmās instances tiesā, ar kuras spriedumu tas atstāts negrozīts. Savukārt ar apgabaltiesas lēmumu, pamatojoties uz apstrīdēto normu, atteikts ierosināt apelācijas tiesvedību šajā lietā, jo nepastāv neviens no Administratīvās atbildības likuma 244. pantā minētajiem apelācijas tiesvedības ierosināšanas pamatiem.

Pieteikuma iesniedzējs norāda, ka apstrīdētā norma nenodrošina viņa iesniegtās apelācijas sūdzības izskatīšanu pēc būtības apelācijas instances tiesā, jo pieļauj atteikt apelācijas tiesvedības ierosināšanu administratīvā pārkāpuma lietā arī tad, ja Administratīvās atbildības likuma 244. pantā paredzētie apelācijas tiesvedības ierosināšanas pamati apelācijas sūdzībā ir norādīti. Apstrīdētā norma skaidri nenoskaidro, vai apelācijas sūdzībā iekļauti minētie pamati, no tā, vai šie pamati tiek izvērtēti pēc būtības. Tādējādi apstrīdētā norma neatbilstot Satversmes 1. pantā ietvertajam tiesiskās drošības principam un 92. panta pirmajam teikumam.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmajā daļā un sestās daļas 1. punktā noteiktajām prasībām.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta otro daļu pieteikumu var iesniegt tikai tad, ja ir izmantotas visas iespējas aizstāvēt aizskartās tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem vai arī tādu nav.

Apgabaltiesas lēmums, ar kuru atteikts ierosināt apelācijas tiesvedību, nav pārsūdzams. Tātad Pieteikuma iesniedzējam nav tiesību aizsardzības līdzekļu, ar kuriem viņš varētu aizstāvēt savas pamattiesības.

Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturtais daļas otrais teikums nosaka: „Ja nav iespēju Satversmē noteiktās pamattiesības aizstāvēt ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, konstitucionālo sūdzību (pieteikumu) Satversmes tiesai var iesniegt sešu mēnešu laikā no pamattiesību aizskārums brīža.”

Apgabaltiesas lēmums par atteikšanos ierosināt apelācijas tiesvedību ir uzskatāms par pēdējās institūcijas nolēmumu, no kura skaitāms konstitucionālās sūdzības iesniegšanas termiņš. Minētais nolēmums ir pieņemts un stājās spēkā [datums]. Pieteikums Satversmes tiesā iesniegts 2026. gada 26. maijā. Tādējādi minētais sešu mēnešu termiņš ir ievērots.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajā daļā un ceturtais daļas otrajā teikumā noteiktajām prasībām.

5. Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punkts noteic, ka pieteikumā jānorāda juridiskais pamatojums. Juridiskais pamatojums Satversmes tiesas likuma izpratnē nozīmē juridisko argumentāciju, kurā pamatota apstrīdētās normas neatbilstība pieteikumā norādītajai augstāka juridiska spēka tiesību normai.

5.1. Pieteikumā norādīts, ka apstrīdētā norma skaidri nenošķir, pirmkārt, pārbaudi, vai apelācijas sūdzībā ir norādīti Administratīvās atbildības likuma 244. pantā paredzētie apelācijas tiesvedības ierosināšanas pamati, un, otrkārt, šo pamatu vērtēšanu pēc būtības. Persona, kas formāli izpildījusi šī panta prasības un norādījusi konkrētas pierādījumu novērtējuma un kvalifikācijas kļūdas, nevarot paredzēt, vai tiesa šos pamatus atzīs par esošiem. Šāda nenoteiktība esot pretrunā tiesiskās drošības principam, kas izriet no Satversmes 1. panta.

Satversmes tiesa ir atzinusi: lai cik precīzi un skaidri būtu formulētas tiesību normas, to saturs vienmēr ir noskaidrojams interpretācijas ceļā. Turklāt, ja tiesību normas tiesiskais sastāvs ir formulēts, izmantojot vispārīgus apzīmējumus, ir iespējamas arī tādas faktiskās situācijas, kad nav acīmredzami skaidrs, vai tās ietilpst vai neietilpst šīs tiesību normas tvērumā. Tomēr šaubas par tiesību normas tvērumu attiecībā uz šādām faktiskajām situācijām pašas par sevi nav iemesls tiesību normas atzīšanai par neskaidru vai neparedzamu, ja tā ir pietiekami skaidra vairumā gadījumu” (*sk. Satversmes tiesas 2019. gada 21. februāra sprieduma lietā Nr. 2018-10-0103 18.1. punktu*).

Pieteikumā nav pamatots, ka, saprātīgi interpretējot apstrīdēto normu, nebūtu iespējams saprast, kā tā piemērojama. Turklāt no pieteikuma izriet, ka Pieteikuma iesniedzējs nepiekrīt apelācijas instances tiesas vērtējumam, par to, ka Administratīvās atbildības likuma 244. pantā paredzētie apelācijas tiesvedības ierosināšanas pamati apelācijas sūdzībā nav norādīti. Šie apsvērumi attiecas uz tiesību normu piemērošanu un interpretāciju. Taču Satversmes tiesa nepārvērtē tiesību normu interpretācijas un piemērošanas jautājumus konkrētā gadījumā.

Līdz ar to pieteikums par apstrīdētās normas atbilstību Satversmes 1. pantam neatbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punkta prasībām.

5.2. Pieteikuma iesniedzējs arī norāda: tas, ka atbilstoši apstrīdētajai normai apelācijas tiesvedība tiek aizstāta ar saīsinātu apelācijas tiesvedības ierosināšanas pamatu pārbaudi, neatbilst tiesas pieejamības un taisnīgas tiesas procesuālajām garantijām, kas izriet no Satversmes 92. panta pirmā teikuma. Personai tikt

liegtas tiesības uz sprieduma efektīvu pārsūdzību, jo apelācijas instances tiesa neveicot pilnu kontroli pār pirmās instances tiesas spriedumu.

Satversmes tiesa ir atzinusi, ka valsts pienākums nodrošināt tiesības uz tiesas pieejamību administratīvo pārkāpumu lietās izpaužas tādējādi, ka personai jābūt nodrošinātām tiesībām uz pārsūdzību vismaz vienā instancē. Tiesības uz pārsūdzību ir nodrošinātas arī tad, ja personai vispirms jāvērsas tiesā ar lūgumu izskatīt tās iesniegto apelācijas sūdzību, neatkarīgi no tā, vai pēc iesniegtās apelācijas sūdzības apelācijas tiesvedība tiks uzsākta vai ne (*sk. Satversmes tiesas 2018. gada 15. marta sprieduma lietā Nr. 2017-16-01 14.1. punktu*). Regulējums, kas paredz augstākas instances tiesai iespēju atteikties ierosināt tiesvedību, nodrošina tiesas darbības efektivitāti, dodot iespēju novirzīt resursus citu lietu izskatīšanai (*sal. Satversmes tiesas 2013. gada 21. oktobra sprieduma lietā Nr. 2013-02-01 10.1. punkts*).

Ņemot vērā minēto Satversmes tiesas judikatūru, pieteikumā bija jāsniedz juridiskais pamatojums tam, ka personai Satversmes 92. panta pirmajā teikumā ietvertās tiesības uz taisnīgu tiesu prasa apelācijas tiesvedības ierosināšanu arī tajos gadījumos, kad nepastāv neviens no apelācijas tiesvedības ierosināšanas pamatiem. Proti, Pieteikuma iesniedzējs nav pamatojis, ka no Satversmes 92. panta izrietētu likumdevēja pienākums nodrošināt to, ka visas administratīvo pārkāpumu lietas būtu izskatāmas pēc būtības apelācijas instances tiesā.

Līdz ar to pieteikums par apstrīdētās normas atbilstību Satversmes 92. panta pirmajam teikumam neatbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punkta prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu, Satversmes tiesas 1. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [..] pieteikuma (pieteikums Nr. 91/2026).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētāja

Irēna Kucina